

El català a l'Alguer. — El dia 15 de juny de 2004 a la sala Prat de la Riba de l' Institut d'Estudis Catalans es va celebrar un acte sobre *El català de l'Alguer*. Encapçalava la mesa el president de la Secció Filològica, Dr. Joan Martí, acompanyat del Dr. Joan Veny, membre de la mateixa Secció, el Sr. Luca Scala, lingüista expert en la variant algueresa de la llengua, el Sr. Joan Bellès, president del Cercle de Defensa i Difusió de la Llengua Catalana–Enllaç, d'aquí endavant Enllaç, i el Sr. Pere Lluís Alvau, funcionari del municipi alguerès per als afers catalans.

L'acte, que es feia, com ja s'ha indicat, a la seu de la nostra màxima institució científica, constituïa un reconeixement a la tasca de recobriment de la llengua, realitzada amb rigor científic, impulsada per les institucions alguereses i catalanes, i duta a terme per Òmnium Cultural de l'Alguer i l'associació Enllaç, que, des de la societat civil catalana, li dona suport.

Des dels primers anys noranta, amb la constitució d'Òmnium Cultural de l'Alguer, fins al dia d'avui, l'àmbit cultural de la Barceloneta de Sardenya ha estat objecte d'un renaixement pel que fa a la promoció de l'ús de la llengua, l'alguerès, en aquella ciutat catalana. Òmnium es va proposar impulsar, amb la participació de les associacions culturals alguereses que volguessin adherir-s'hi, una nova línia d'acció normalitzadora de la llengua en diversos àmbits de la societat i de col·laboració entre Catalunya i l'Alguer.

Fruit d'aquesta col·laboració van nèixer: el *Centre de Recursos Pedagògics Maria Montessori*, amb l'objectiu d'atendre l'ensenyament de la llengua a les escoles i als instituts, el *Servei de Normalització Lingüística* per a la correcció i adaptació de textos, l'*Escola d'Estiu per a la formació de professors*, el *Projecte Palomba* de classes de català de l'Alguer als centres educatius públics i privats i la *Costura*, escola que, inaugurada aquest curs és un projecte que acollirà infants de 3 i 4 anys i tindrà per primera llengua d'educació l'alguerès.

La llista d'actuacions, per part d'Òmnium, a favor de la llengua pròpia dels algueresos seria llarga, i no és aquest l'espai més adient per a fer la divulgació de l'obra, veritablement valuosa per la quantitat i per la qualitat, que aquesta associació algueresa ha desenvolupat al llarg de tretze anys.

Si en fem un inventari, parcial tanmateix, és perquè cadascuna de les actuacions esmentades presenta de manera significativa una relació directa amb la normalització de l'idioma en aquell indret i amb la normativització de la variant catalana que s'hi parla. Aquestes actuacions han estat espais de recerca de les estructures lingüístiques i un banc de proves a l'hora de determinar la validesa actual de cada estructura, també un espai de reflexió conjunta per a crear una proposició del subestàndard de l'alguerès escrit.

Al llarg d'onze anys, el Centre Montessori ha anat assajant les seves recerques i considerant els treballs científics sobre la matèria, fins arribar a la redacció d'un model d'àmbit restringit corresponent a l'alguerès escrit, tenint sempre presents els criteris de l'IEC.

Va ser l'any 2002 quan el document que contenia la feina feta va ser presentat a la Secció Filològica, presidida aleshores pel Dr. Joan Argenté, El document era presentat per Òmnium Cultural de l'Alguer, pel Municipi d'aquesta ciutat, pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i per l'associació Enllaç. El dia 22 d'abril de 2002 la Secció Filològica aprovava el model d' àmbit restringit de l'alguerès presentat uns mesos abans.

L'acte del dia 15 de juny obeïa, doncs, i principalment, a una qüestió acadèmica: presentar la publicació del llibret, editat per l'IEC, *Català de l'Alguer, un model d'àmbit restringit*.

Els ponents que constituïen la mesa en feren la referència constant. El Dr. Joan Martí, a l'interès del qual es deu l'edició d'aquesta obra, va remarcar la importància de poder disposar d'un instrument com el que es presentava en funció de l'ús normal i normatiu en tota l'àrea lingüística de la llengua catalana.

Seguidament, el lingüista Luca Scala, que ha portat el pes de la tasca d'investigació i recopilació de *Català de l'Alguer, un model d'àmbit restringit*, es va referir al retrocés vertiginós que dels anys seixanta ençà ha patit l'alguerès per causes diverses, l'escolaritat potser la més remarcable, a més dels mitjans de difusió. La publicació del llibret que presentem, va dir, marca una fita vers l'increment de l'autoestima i la valoració de la llengua pròpia dels ciutadans. Va tenir paraules de reconeixent per a la Secció Filològica per l'assessorament rebut i per la consideració que ha palesat pel fet lingüístic de l'Alguer.

Les paraules del Dr. Veny en aquest acte van referir-se a la quantitat de la feina feta, al rigor amb què ha estat elaborada i a la importància que avui resti publicada per l' Institut. Va elogiar la dedicació que hi esmerçà el Sr. Scala i la manera participativa d'orientar el seu treball.

En la seva intervenció, el Sr. Alvau va fer una descripció de la situació sociolingüística actual de l' alguerès. Va fer avinent que el municipi de l'Alguer dóna suport a les iniciatives d'Òmnium Cultural, com és el Projecte Palomba perquè hi creu fermament i que, a més, organitza cursos de normalització per als funcionaris i classes de llengua per als adults. Va fer un elogi de la tasca d'Òmnium Cultural i alhora una proposta de treballar per a la recuperació de la llengua des de totes les instàncies.

La darrera intervenció la va fer el Sr. Joan Bellès, el qual va explicar la tasca d'Enllaç que ha maldat sempre, en la seva contribució, a fer normal l'ús de l'alguerès. Remarcà que el reconeixement per part de l'Institut del model lingüístic presentat i la seva publicació esdevenen una pedra preciosa en la tasca de recobrament de la llengua a l'Alguer feta pels algueresos i els catalans conjuntament.

Els mots d'agraïment adreçats a l'autor de *Català de l'Alguer, un model d' àmbit restringit* i als nombrosos presents a l' acte varen cloure la sessió. [Jo. A.]